

Programación RET para CM Coidados Auxiliares de Enfermería

1. Identificación da programación

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36017430	IES RICARDO MELLA	VIGO	2022 / 2023

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
SAN	SANITARIA	CM19001	COIDADOS AUXILIARES DE ENFERMERÍA	Medio	Ordinaria

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
CMORET	RELACIÓNS NO EQUIPO DE TRABAJO	2022 / 2023	2	55	66

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración.

Profesorado responsable

Elaboración	Mª Raquel Martínez Rivas
Impartición	Mª Raquel Martínez Rivas

Índice

1.	Identificación da programación	1
	Centro educativo	1
	Ciclo formativo	1
	Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)	1
	Profesorado responsable	1
2.	Concreción do currículo en relación á súa adecuación ás características do ámbito produtivo	4
3.	Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha	5
4.	Unidades didácticas.....	6
4.1	Unidade didáctica 1. A COMUNICACIÓN NA EMPRESA	6
	4.1.a Identificación da unidade didáctica	6
	4.1.b Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan	6
	4.1.c Obxectivos específicos da unidade didáctica	6
	4.1.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado	6
	4.1.e Contidos	6
	4.1.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	7
4.2	Unidade didáctica 2. A COMUNICACIÓN ESCRITA.....	8
	4.2.a Identificación da unidade didáctica	8
	4.2.b Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan	8
	4.2.c Obxectivos específicos da unidade didáctica	8
	4.2.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado	8
	4.2.e Contidos	8
	4.2.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	9
4.3	Unidade didáctica 3. A COMUNICACIÓN ORAL.....	10
	4.3.a Identificación da unidade didáctica	10
	4.3.b Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan	10
	4.3.c Obxectivos específicos da unidade didáctica	10
	4.3.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado	10
	4.3.e Contidos	10
	4.3.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	11
4.4	Unidade didáctica 4. OS CONFLITOS LABORAIS E A NEGOCIACIÓN	12
	4.4.a Identificación da unidade didáctica	12
	4.4.b Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan	12
	4.4.c Obxectivos específicos da unidade didáctica	12
	4.4.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado	12
	4.4.e Contidos	13
	4.4.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	14
4.5	Unidade didáctica 5. OS EQUIPOS DE TRABAJO E A TOMA DE DECISIONS	15

4.5.a	Identificación da unidade didáctica	15
4.5.b	Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan	15
4.5.c	Obxectivos específicos da unidade didáctica	15
4.5.d	Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado	15
4.5.e	Contidos	16
4.5.f	Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	17
4.6	Unidade didáctica 6. A MOTIVACIÓN. DEFINICIÓN E TEORÍAS.....	18
4.6.a	Identificación da unidade didáctica	18
4.6.b	Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan	18
4.6.c	Obxectivos específicos da unidade didáctica	18
4.6.d	Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado	18
4.6.e	Contidos	18
4.6.f	Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	19
4.7	Unidade didáctica 7. DIRECCIÓN E LIDERADO	20
4.7.a	Identificación da unidade didáctica	20
4.7.b	Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan	20
4.7.c	Obxectivos específicos da unidade didáctica	20
4.7.d	Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado	20
4.7.e	Contidos	20
4.7.f	Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	21
5.	Mínimos esixibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación	22
6.	Procedemento para a recuperación das partes non superadas	23
6.1	Procedemento para definir as actividades de recuperación	23
6.2	Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua.....	24
7.	Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente	25
8.	Medidas de atención á diversidade	26
8.1	Procedemento para a realización da avaliación inicial	26
8.2	Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados.....	26
9.	Aspectos transversais	27
9.1	Programación da educación en valores	27
9.2	Actividades complementarias e extraescolares	27

2. Concreción do currículo en relación á súa adecuación ás características do ámbito produtivo

2.1.Referente Lexislativo.

- Decreto 114/2010, do 1 de xullo, polo que se establece a ordenación xeral da formación profesional do sistema educativo de Galicia.
- Decreto 61/1999, do 18 de febreiro, polo que se establece o currículo do ciclo formativo de grao medio correspondente ó título de técnico en coidados auxiliares de enfermería.
- Orde do 12 de xullo de 2011.

2.2.Contextualización do módulo no seu Ciclo formativo.

Relacións no Equipo de Traballo (RET) é un módulo profesional do ciclo formativo de Coidados Auxiliares de Enfermería, correspondente á familia profesional Sanitaria. Este ciclo está constituído por 8 módulos profesionais dos cales 6 son módulos profesionais asociados a unha unidade de competencia, un módulo profesional socioeconómico, RET que é un módulo profesional transversal e o módulo de Formación en Centros de Traballo.

A duración establecida para este ciclo é de 1400 horas incluída a formación en centros de traballo (410 h).

O título de Técnico en Coidados Auxiliares de Enfermería identifícase polos seguintes elementos:

- Denominación: Coidados Auxiliares de Enfermería.
- Nivel: Formación Profesional de Grao Medio.
- Duración: 1400 horas.

2.3. Competencia xeral do Técnico en Coidados Auxiliares de Enfermería.

Os requirimentos xerais de cualificación profesional do sistema produtivo para este técnico son:

Proporcionar coidados auxiliares ó paciente/cliente e actuar sobre as condicións sanitarias do seu contorno como membro dun equipo de enfermería nos centros sanitarios de atención especializada e de atención primaria, baixo a dependencia do diplomado de enfermería e, no seu caso, como membro dun equipo de saúde na asistencia sanitaria derivada da práctica do exercicio liberal, baixo a supervisión correspondente.

2.4.Características do contorno socioproductivo.

En canto á súa adecuación ao ámbito produtivo, o currículo deste módulo prepara aos alumnos/as para a súa inserción laboral nas empresas localizadas na bisbarra de Vigo. O IES Ricardo Mella está ubicado na parroquia de Meixoeiro, concello de Vigo, no que se pode denominar un entorno semiurbano. Mencionamos a continuación a oferta educativa do Centro:

- ❖ E.S.O.
- ❖ Bacharelato en dúas modalidades:
 - Ciencias Naturais e da Saúde
 - Tecnolóxico
- ❖ Ciclos das seguintes familias profesionais:
 - Electrónica
 - Administración
 - Sanitaria
- ❖ FP Básica:
 - Electrónica
 - Sanitaria

O alumnado procede de Vigo e dos concellos limítrofes, xa que os estudantes que viven nos pobos da comarca que están interesados en cursar determinados ciclos formativos vense obrigados a acudir ós centros da cidade. Por tanto, non se trata dun alumnado urbano na súa totalidade, xa que moitos proceden de vilas das comarcas veciñas e outros residen nas áreas rurais do concello de Vigo. As familias dos alumnos teñen, en xeral, un nivel socioeconómico medio e medio-baixo, sen ningunha outra característica sociolóxica a destacar.

En canto ó persoal docente, o Centro conta con máis de 100 profesoras e profesores no presente curso, dos cales preto do 70% son numerarios, co que se pode deducir que a soleta é relativamente estable. En xeral, existe un bo clima laboral.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

Resultados de aprendizaxe (*) Capacidades Terminais Elementais							UD	Título	Descrición	Duración (sesións)
UF1										
RA1	RA2	RA3	RA4	RA5	RA6	RA7				
X							1	A COMUNICACIÓN NA EMPRESA	Elementos, proceso e tipos de comunicación na empresa	10
	X						2	A COMUNICACIÓN ESCRITA	Comunicación escrita	12
	X						3	A COMUNICACIÓN ORAL	Comunicación oral	12
		X	X				4	OS CONFLICTOS E A NEGOCIACIÓN	A negociación e a resolución de conflitos no ámbito laboral	12
		X		X	X		5	OS EQUIPOS DE TRABAJO E A TOMA DE DECISIONS	A xestión dos equipos humanos e a toma de decisións no ámbito laboral	8
		X				X	6	A MOTIVACIÓN LABORAL	Definición e técnicas da motivación laboral	6
		X				X	7	DIRECCIÓN E LIDERADO	Definición e teorías da dirección e liderado	6
	TOTAL									66

4. Unidades didácticas

4.1 Unidade didáctica 1. A COMUNICACIÓN NA EMPRESA

4.1.a Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
1	A COMUNICACIÓN NA EMPRESA	10

4.1.b Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultados de aprendizaxe do currículo (*)	Completo (S/N)
Descrubi-las diferentes vías e sentidos da comunicación no ámbito laboral que permitan recibir e transmitir instrucións e información.	S

(*) No caso de módulos profesionais ao abeiro da LOXSE, capacidades terminais elementais

4.1.c Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1. Coñecer os elementos habituais que se utilizan no proceso de comunicación. 2. Explicar o proceso de comunicación. 3. Clasificar os diferentes tipos de comunicación en xeral e relativos á empresa en particular. 4. Distinguir a comunicación interna e externa da empresa. 5. Identificar os diferentes tipos de comunicación interna. 6. Recoñecer os diferentes tipos de comunicación externa. 7. Identificar as características esenciais da comunicación non verbal.	6	1. Tormenta de ideas. 2. Explicación por parte da profesora dos primeiros contidos. 3. Realización de supostos prácticos. 4. Explicación por parte da profesora dos contidos restantes 5. Realización polo alumnado dun esquema 6. Realización dun cuestionario final	10

4.1.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos esixibles (S/N)	Peso na cualificación
1. Identifícanse o tipo de proceso comunicativo utilizado nunha mensaxe e as distintas estratexias utilizadas para conseguir unha boa comunicación	1. Observación directa no proceso de busca autónoma de información e na posta en común dos resultados.	S	30%
2. Clasificouse e caracterizáronse as distintas etapas dun proceso comunicativo e os elementos que interveñen no mesmo.	2. Casos prácticos e esquema 3. Rúbrica Proxecta Xente con Don	S	35%
3. Distinguiuse unha boa comunicación que conteña unha mensaxe nítida doutra con camiños diverxentes que desfiguren ou enturben o obxectivo principal da transmisión.	4. Cuestionario final acerca dos conceptos básicos do tema.	S	35%

4.1.e Contidos

Contidos
1. A comunicación. 2. Os elementos da comunicación. 3. As etapas do proceso de comunicación. 4. Tipos de comunicación na empresa. 5. A comunicación interna na empresa. 6. A comunicación externa. 7. A comunicación non verbal. Características. 8. Significado da comunicación non verbal.

4.1.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
<p>1. Tormenta de ideas. O profesor preguntará polo significado dos conceptos básicos da Unidade: que traballos son unha relación laboral e cales non?</p> <p>2. Explicación por parte do profesor dos primeiros contidos da Unidade</p> <p>3. Realización de supostos prácticos.</p> <p>4. Explicación por parte do profesor dos contidos restantes</p> <p>5. Realización polo alumnado dun esquema</p> <p>6. Realización dun cuestionario final acerca dos conceptos básicos do tema</p>	Explicacións, exposicións, entrega de materiais e seguimento dos traballos.	Realización de esquemas, cuestionarios e preguntas sobre a Unidade Planificación de desenrolo do Proxecto Xente con Don.	<p>Deberán entender os conceptos básicos da Unidade.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Supostos prácticos resoltos - Participación crítica nas debates - Deseño das actividades que se van a levar a cabo dentro do Proxecto Xente con Don. 	<p>Mesas, cadeiras, computadora, papel, papeleira, bolígrafos, gomas de borrar, luz, canón de vídeo, proxector de transparencias, taboleiro ordinario e limpo ou dixital. Fotocopiadora e impresora. Material audiovisual.</p> <p>Acceso a Internet para consultas puntuais. Libros do fondo do Departamento ou da Biblioteca do Centro. Libro de texto ou temario facilitado polo profesor, noticias de prensa, casos prácticos. Computadora e canón de vídeo ou taboleiro dixital.</p>	Exposicións, contestación a preguntas de forma oral e escrita, cuestionarios, esquemas realizados polos alumnos	10
TOTAL						10

4.2 Unidade didáctica 2. A COMUNICACIÓN ESCRITA

4.2.a Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
2	A COMUNICACIÓN ESCRITA	12

4.2.b Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultados de aprendizaxe do currículo (*)	Completo (S/N)
Utilizar de maneira eficaz as técnicas de comunicación orais e escritas.	N

(*) No caso de módulos profesionais ao abeiro da LOXSE, capacidades terminais elementais

4.2.c Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1. Explicar as características da comunicación escrita. 2. Aplicar as condicións das comunicacións escritas aos documentos de asignación de tarefas. 3. Distinguir entre corrección gramatical e de presentación. 4. Escribir os medios utilizados para a produción de documentos de asignación de tarefas. 5. Aplicar a situacións concretas os diferentes medios de asignación de tarefas. 6. Elaborar mensaxes escritas acordes cos obxectivos que se pretenden conseguir. 7. Seleccionar os soportes adecuados para transmitir distintos tipos de información.	5	1. Sondaxe inicial 2. Explicación do profesor dos contidos teóricos. 3. Redactar documentos para resolver problemas relacionados con diferentes situacións de traballo. 4. Debate informal 5. Proxecta Xente con Don 6. Realización dun cuestionario final	12

4.2.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos esixibles (S/N)	Peso na cualificación
1. Ter claras as condicións das comunicacións escritas e saber aplicalas.	1. Observación directa no proceso de busca autónoma de información e na posta en común dos resultados.	S	30%
2. Saber elaborar o documento apropiado para a asignación dunha tarefa determinada.	2. Casos prácticos e documentos realizados polos alumnos	S	35%
3. Coñecer os medios utilizados para a produción de documentos.	3. Rúbrica Proxecta Xente con Don 4. Cuestionario final acerca dos conceptos básicos do tema.	S	35%

4.2.e Contidos

Contidos
1. A comunicación escrita. 2. Condicións das comunicacións escritas 3. Medios utilizados para a produción de documentos. 4. Documentos de asignación de tarefas.

4.2.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Sondaxe inicial: realización dunha serie de cuestións ao grupo sobre os contidos da unidade, para resposta espontánea e voluntaria. 2. O profesor valorará a conveniencia de explicar os contidos teóricos da unidade apoiándose nunha presentación audiovisual 3. Os alumnos redactaran documentos diversos para resolver problemas relacionados con diferentes situacións de traballo. 4. Debate informal sobre os contidos da unidade. 5. Realización dun cuestionario final acerca dos conceptos básicos do tema 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sondaxe sobre cuestións da Unidade, para saber o nivel de coñecemento do grupo. 2. Explicación dos contidos teóricos da Unidade apoiándose nos medios técnicos da aula. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Confección, por parte dos alumnos, dunha serie de documentos para resolver distintas situacións. 2. Resolución das actividades propostas na clase. 3. Realización dun cuestionario final acerca dos conceptos básicos do tema 4. Planificación de desenrolo do Proxecto Xente con Don 	<ul style="list-style-type: none"> • Que o alumnado coñeza e domine a materia da Unidade en termos de coñecementos básicos dos conceptos e manexo das diferentes técnicas de comunicación escrita. • Modelos de documentos. • Supostos prácticos resoltos • Participación crítica nas debates • Deseño das actividades que se van a levar a cabo dentro do Proxecto Xente con Don. 	Ademais dos citados na Unidade 1, libro de texto ou apuntes facilitados pola profesora, computadora e canón de vídeo ou taboleiro dixital, realización de casos prácticos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observación directa no proceso de busca autónoma de información e na participación respondendo ás cuestións iniciais. 2. Documentos realizados polos alumnos e cuestionarios acerca dos conceptos básicos do tema. 	12
TOTAL						12

4.3 Unidade didáctica 3. A COMUNICACIÓN ORAL

4.3.a Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
3	A COMUNICACIÓN ORAL	12

4.3.b Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultados de aprendizaxe do currículo (*)	Completo (S/N)
Utilizar de maneira eficaz as técnicas de comunicación orais e escritas.	N

(*) No caso de módulos profesionais ao abeiro da LOXSE, capacidades terminais elementais

4.3.c Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1. Coñecer as características da comunicación oral. 2. Identificar os distintos tipos de obstáculos á comunicación oral. 3. Recoñecer os obstáculos persoais á comunicación oral. 4. Aplicar as técnicas efectivas de comunicación oral. 5. Aplicar as normas para dar ordes e instrucións.	3	1. Explicación da profesora: dos contidos teóricos 2. Realización de casos prácticos 3. Proxecta Xente con Don	12

4.3.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos esixibles (S/N)	Peso na cualificación
1. Deducir as alteracións producidas na comunicación de unha mensaxe no que existe disparidade entre o emitido e o percibido.	<ul style="list-style-type: none">Observación directa no proceso de busca autónoma de información e na posta en común dos resultados.Observación da realización dos casos prácticosRúbrica Proxecta Xente con DonCuestionario final acerca dos conceptos básicos do tema	N	10%
2. Transmitir a execución práctica de certas tarefas, operacións ou movementos comprobando a eficacia da comunicación.		S	20%
3. Demostrar interese pola descrición verbal precisa de situacións e pola utilización correcta da linguaxe.		N	10%
4. Identificar as barreiras e interferencias que dificultan a comunicación.		S	20%
5. Coñecer as técnicas adecuadas para reducir as dificultades na comunicación.		S	20%
6. Coñecer e ser conscientes dos recursos que utilízanse para manipular os datos da percepción.		N	10%
7. Coñecer o uso adecuado do teléfono.		N	10%

4.3.e Contidos

Contidos
1. A comunicación oral. 2. A realidade e a súa percepción. 3. Recursos para manipular os datos da percepción. 4. Barreiras dificultades na comunicación. 5. Como reducir as dificultades na comunicación. 6. Comunicación oral de instrucións. 7. Comunicación, conducta e produtividade. 8. O uso do teléfono: normas de cortesía, a mensaxe, o vocabulario, o cliente furioso.

4.3.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Explicación teórica da profesora sobre os contidos sobre a comunicación oral. 2. Realización de casos prácticos sobre os contidos da unidade. 3. Realización dun cuestionario final acerca dos conceptos básicos do tema 	Explicacións, exposicións, entrega de materiais e seguimento dos traballos.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Contestación de preguntas e cuestionarios básicos sobre o tema. 2. Planificación de desenrolo do Proxecto Xente con Don. 	<ul style="list-style-type: none"> • Que os alumnos e alumnas acaden un coñecemento amplo dos conceptos da unidade e que se familiaricen coas cuestións e prácticas que suscita a aplicación destes conceptos no mundo da empresa. • Deseño das actividades que se van a levar a cabo dentro do Proxecto Xente con Don. • Supostos prácticos resolto 	Ademais dos sinalados na Unidade 1, libro de texto ou temario facilitado pola profesora, noticias de prensa, casos prácticos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observación directa no proceso de busca autónoma de información e na posta en común dos resultados. 2. Observación da realización dos casos prácticos 3. Cuestionario final acerca dos conceptos básicos do tema 	12
TOTAL						12

4.4 Unidade didáctica 4. OS CONFLITOS LABORAIS E A NEGOCIACIÓN

4.4.a Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
4	OS CONFLITOS LABORAIS E A NEGOCIACIÓN	12

4.4.b Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultados de aprendizaxe do currículo (*)	Completo (S/N)
Analiza-las relacións humanas en xeral e as relacións humanas no ámbito laboral ou relacións laborais en particular	N
Analiza-los conflitos e resolver, no ámbito das súas competencias, problemas que se orixinan no contorno dun grupo de traballo.	S

(*) No caso de módulos profesionais ao abeiro da LOXSE, capacidades terminais elementais

4.4.c Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
<ol style="list-style-type: none"> Analizar os conflitos que se orixinen na contorna de traballo e darlles resposta mediante a negociación e participación de todas as persoas integrantes do grupo na detección do problema, evitando xuízos de valor e resolvendo o conflito, centrándose naqueles aspectos que se poden modificar. Aplicar o seu coñecemento das causas dos conflitos á súa vida cotiá. Aplicar os procesos de toma de decisións a situacións de conflito concretas e reais, ás que terá que dar resposta nun futuro inmediato. Analizar o concepto de negociación. Comentar as condicións de toda negociación. Identificar os diferentes tipos de negociación. Distinguir as diferentes etapas dunha negociación. Aplicar o método adecuado para preparar unha negociación, identificando as estratexias idóneas para a resolución de conflitos na empresa. Aplicar os recursos psicolóxicos de negociación á súa vida cotiá e laboral. 	5	<ol style="list-style-type: none"> Tormenta de ideas Explicación da profesora dos contidos da unidade. Elección de supostos conflictivos da actualidade co obxecto de elaborar un método para a recolleita de información do conflito, de avaliación dos intereses postos en xogo e procedemento interno para o seu solución. Realizacións de actividades e supostos propostos. Realización dun cuestionario final acerca dos conceptos básicos do tema 	12

4.4.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

1. Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos esixibles (S/N)	Peso na cualificación
2. Explicar as causas dos conflitos.	Observación directa no proceso de busca autónoma de información e na posta en común dos resultados. Realización das preguntas e cuestionarios acerca dos conceptos básicos do tema. Observación sobre a eficiencia e actitude para a resolución de conflitos.	N	5%
3. Describir os diferentes tipos de conflitos.		S	10%
4. Explicar o proceso de solución de conflitos.		S	10%
5. En casos prácticos, identificar os problemas, factores e causas que xeran un conflito.		S	15%
6. Discriminar entre datos e opinións.		S	10%
7. Respetar outras opinións demostrando un comportamento tolerante ante condutas, pensamentos ou ideas non coincidentes coas nosas.	Correcta realización das actividades e casos prácticos encomendados pola profesora.	N	5%

1. Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos esixibles (S/N)	Peso na cualificación
8. Definir o concepto e os elementos da negociación.	Preguntas e cuestionario final acerca dos conceptos básicos do tema	N	5%
9. Identificar os tipos e a eficacia dos comportamentos posibles nunha situación de negociación.		S	10%
10. Identificar as etapas dun proceso de negociación.		S	10%
11. Identificar estratexias e tácticas de negociación.		S	15%
12. Coñecer as actitudes e psicoloxía para ser un/ha bo/a negociador/a.		N	5%

4.4.e Contidos

Contidos
<ol style="list-style-type: none"> 1. Concepto e causas do conflito no mundo laboral 2. Tipos de conflitos laborais. 3. O proceso de solución de conflitos. 4. Prevención de conflitos. 5. Condicións dunha negociación. 6. Tipos de negociación. 7. Compoñentes dos procesos negociadores. 8. Principais factores que inflúen nos procesos de negociación. 9. Etapas dun proceso de negociación. 10. Estratexias e tácticas que se poden utilizar no proceso negociador.

4.4.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tormenta de ideas 2. Explicación da profesora dos contidos da unidade. 3. Elección de supostos conflitivos da actualidade co obxecto de elaborar un método para a recolleita de información do conflito, de avaliación dos intereses postos en xogo e procedemento interno para o seu solución. 4. Realizacións de actividades e supostos propostos. 5. Realización dun cuestionario final acerca dos conceptos básicos do tema 	<ul style="list-style-type: none"> • Sondaxe inicial mediante a técnica da tormenta de ideas, preguntando polos conceptos básicos da unidade. • Explicación dos conceptos da Unidade por parte da profesora. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realización de preguntas, actividades e cuestionarios propostos pola profesora. 2. Busca autónoma de supostos conflitivos da actualidade para o seu análise. 	<ul style="list-style-type: none"> • Casos prácticos. • Exposicións orais • Cuestionarios • Noticias comentadas 	Ademais dos sinalados na Unidade 1, libro de texto ou apuntes facilitados pola profesora, internet, e casos prácticos para realizar na aula.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observación da participación. 2. Casos prácticos e actividades propostas 3. Cuestionario final acerca dos conceptos básicos do tema. 	12
TOTAL						12

4.5 Unidade didáctica 5. OS EQUIPOS DE TRABALLO E A TOMA DE DECISIÓNS

4.5.a Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
6	OS EQUIPOS DE TRABALLO E A TOMA DE DECISIÓNS	8

4.5.b Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultados de aprendizaxe do currículo (*)	Completo (S/N)
Analiza-las relacións humanas en xeral e as relacións humanas no ámbito laboral ou relacións laborais en particular.	N
Integrarse nun equipo de traballo unificando e coordinando as necesidades do grupo nuns obxectivos	S
Participar e/ou moderar reunións, colaborando activamente ou conseguindo a colaboración dos participantes.	S

(*) No caso de módulos profesionais ao abeiro da LOXSE, capacidades terminais elementais

4.5.c Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
<ol style="list-style-type: none"> Traballar en equipo e, no seu caso, integrar e coordinar as necesidades do equipo de traballo nuns obxectivos, políticas ou directrices predeterminados. Distinguir os factores que determinan a interacción dos grupos. Sinalar as vantaxes do traballo en equipo. Aplicar as técnicas concretas e instrumentos de traballo en grupo e animación grupal. Clasificar as reunións de traballo atendendo ao seu grado de formalismo, finalidade e organización. Distinguir as diferentes reunións específicas dentro de cada categoría. Coñecer as actividades necesarias para a preparación de reunións. Aplicar os consellos para falar en público. Conducir, moderar ou participar en reunións, colaboran activamente un conseguindo a colaboración dos participantes Identificar e clasificar os posibles tipos de decisións que se poden utilizar ante unha situación concreta. Analizar as circunstancias nas que é necesario tomar unha decisión e elixir a máis adecuada. Respectar e ter en conta as opinións dos demais. 	8	<ol style="list-style-type: none"> Tormenta de ideas inicial sobre a diferenza entre grupo e equipo e sobre a toma de decisións no ámbito laboral. Breve explicación por parte da profesorado contidos da unidade. Simulación dunha reunión de traballo Elaboración de un código de boas prácticas para o centro por grupos. Cada grupo fará súa proposta que deberá expor na aula, e finalmente a clase deberá conciliar unha única proposta. Resolución das actividades propostas nos apuntes. Realización dun cuestionario final. Actividade voluntaria: breve exposición dun tema libre durante 10 minutos 	8

4.5.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos esixibles (S/N)	Peso na cualificación
1. Enumerar as vantaxes dos equipos de traballo fronte ao traballo individual.	<ul style="list-style-type: none"> Respostas ás preguntas e cuestionarios realizados na aula. Observación da participación nas simulacións. Realización correcta dos casos prácticos 	N	5%
2. Identificar as diferentes técnicas de dinamización e funcionamento de grupos.		S	10%
3. Describir os problemas máis habituais que xorden entre os equipos de traballo ao longo do seu funcionamento.		N	5%
4. Adaptarse e integrarse nun equipo colaborando, dirixindo, cumprindo as ordes segundo os casos,		S	15%

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos esixibles (S/N)	Peso na cualificación
demostrar conformidade coas normas aceptadas polo grupo.	<ul style="list-style-type: none"> Observación directa da exposición voluntaria Realización das preguntas e cuestionarios acerca dos conceptos básicos do tema. 		
5. Demostrar conformidade coas normas aceptadas polo grupo.		S	10%
6. Definir os diferentes tipos e funcións das reunións, e a tipoloxía das persoas participantes		N	5%
7. Describir a función e o método da planificación de reunións definindo, a través de casos simulados, obxectivos, documentación, orde do día, asistentes e convocatoria dunha reunión.		S	20%
8. Identificar as vantaxes e inconvenientes das reunións.		N	10%
9. Identificar e clasificar os posibles tipos de decisións que se poden utilizar ante unha situación concreta, e coñecer os factores que inflúen en tómaa de decisións		S	10%
10. Respetar e ter en conta as opinións dos demais aínda que sexan contrarias ás propias		S	10%

4.5.e Contidos

Contidos
<ol style="list-style-type: none"> 1. A eficacia dos equipos de traballo. 2. Vantaxes e inconvenientes dos equipos de traballo. 3. Técnicas de dinámica de grupos. 4. Vantaxes e inconveniente das reunións. 5. As fases dunha reunión laboral. 6. Tipos de reunións na empresa. 7. Falar en público. 8. Tipos de decisións. 9. O desenvolvemento de toma de decisións e as súas fases

4.5.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Sondaxe inicial entre o alumnado, mediante tormenta de ideas sobre a diferenza entre grupo e equipo, sobre as características dos equipos eficaces e sobre o concepto de reunión de traballo. 2. Explicación da profesora dos demais contidos e realización de actividades dos apuntes de clase. 3. Realización dun esquema, traballando en grupo, sobre as vantaxes e inconvenientes do traballo en equipo e posterior exposición e debate en clase. 4. Resolución das actividades propostas nos apuntes. 5. Simulación dunha reunión de traballo 6. Actividade voluntaria: breve exposición dun tema libre durante 10 minutos 7. Tormenta de ideas sobre a toma de decisións no ámbito laboral. 8. Realización dun cuestionario final acerca dos conceptos básicos do tema 	<ul style="list-style-type: none"> • Sondaxe inicial entre o alumnado, mediante tormenta de ideas • A profesora explicará a Unidade apoiándose nos medios técnicos da aula (<i>power point</i> ou similar) • Dirección das dinámicas de grupo e fomento da participación dos alumnos • Orientacións prácticas na realización dos supostos e da exposición oral do alumnado 	<ul style="list-style-type: none"> • O alumnado realizará un esquema, traballando en grupo, sobre as vantaxes e inconvenientes do traballo en equipo e posterior debate na clase. • Resolución de supostos prácticos • Resolución das actividades, preguntas e cuestionarios propostos pola profesora. • Simulación dunha reunión de traballo • Actividade voluntaria: breve exposición dun tema libre relacionado coa Unidade durante 5 minutos • Realización dun cuestionario final acerca dos conceptos básicos do tema 	<ul style="list-style-type: none"> • Que o alumnado valore positivamente as vantaxes do traballo grupal e sepa aplicar as técnicas e instrumentos que facilitan o mesmo. • Supostos prácticos de aplicación da teoría explicada na clase. • Que o alumnado participe de forma responsable en reunións de traballo eficientes que contribúan ao logro dos obxectivos da empresa ou de calquera sistema de organización ou mesmo na aula. • Dinámicas de grupo • Exposicións orais • Cuestionarios 	<ul style="list-style-type: none"> • Ademais dos sinalados na Unidade 1, libro de texto ou apuntes facilitados pola profesora, presentación audiovisual, casos prácticos, formularios e cuestionarios de preguntas • Supostos prácticos resoltos • Aula con mesas axeitadas onde poder desprazar cadeiras para unha mellor distribución do espazo de acordo coa formación de grupos • Ordenadores individuais 	<ul style="list-style-type: none"> • Observación directa no proceso de busca autónoma de información e na participación respondendo ás cuestións iniciais e ás que se susciten pola profesora. • Resolución dos supostos tralas consultas. • Contestación correcta das preguntas e test utilizados pola profesora. • Observación no proceso de preparación das exposicións dos alumnos acerca das dinámicas de grupo. • Observación da participación nas simulacións. • Observación directa da exposición voluntaria • Cuestionario final acerca dos conceptos básicos do tema. 	8
TOTAL						8

4.6 Unidade didáctica 6. A MOTIVACIÓN. DEFINICIÓN E TEORÍAS.

4.6.a Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
4	A MOTIVACIÓN. DEFINICIÓN E TEORÍAS	6

4.6.b Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultados de aprendizaxe do currículo (*)	Completo (S/N)
Analiza-las relacións humanas en xeral e as relacións humanas no ámbito laboral ou relacións laborais en particular.	N
Impulsa-lo proceso de motivación e analiza-la súa influencia no clima laboral.	N

(*) No caso de módulos profesionais ao abeiro da LOXSE, capacidades terminais elementais

4.6.c Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1. Formular unha definición de motivación. 2. Analizar o concepto de motivación. 3. Explicar as diferentes teorías sobre a motivación. 4. Analizar a motivación laboral. 5. Describir os distintos factores motivacionais que interveñen no traballo e aplicalos a situacións concretas. 6. Explicar o diagnóstico da motivación. 7. Distinguir as diversas técnicas de diagnóstico da motivación laboral.	5	1. Tormenta de ideas. 2. Explicación dos conceptos fundamentais sobre á motivación en xeral e ás teorías 3. Resolución de casos prácticos. 4. Explicación do resto de contidos da unidade, alternando teoría e actividades prácticas 5. Busca autónoma de información en internet 6. Cuestionario final	6

4.6.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos esixibles (S/N)	Peso na cualificación
1. Definir a motivación na contorna laboral.	<ul style="list-style-type: none">Observación directa no proceso de busca autónoma de información e participación na tormenta de ideas e debates.Casos prácticos.Observación da realización dos casos prácticosCuestionario final acerca dos conceptos básicos do tema	N	20%
2. Coñecer e explicar as grandes teorías da motivación.		N	20%
3. Identificar as técnicas de motivación aplicables na contorna laboral.		N	20%
4. En casos simulados seleccionar e aplicar técnicas de motivación adecuadas a cada situación.		S	20%
5. Saber cómo pódese realizar o diagnóstico da motivación.		N	20%

4.6.e Contidos

Contidos
1. Concepto de motivación. 2. Principais teorías da motivación 3. A motivación laboral. 4. Factores motivacionais. 5. Diagnóstico da motivación. 6. Comportamento motivador do directivo. 7. A frustración.

4.6.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tormenta de ideas sobre as técnicas de modificación en situacións concretas. 2. Explicación dos diferentes aspectos da motivación laboral por parte da profesora. 3. Resolución de casos prácticos asesorar a unha persoa traballadora a quen lle comunican a modificación do seu contrato. 4. Busca autónoma de información en internet. 5. Cuestionario final. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sondaxe inicial mediante o sistema de tormenta de ideas 2. Explicación da Unidade por parte da profesora. 3. Corrección dos casos prácticos 4. Asesoramento na busca de información na rede 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Resolución de casos prácticos 2. Busca de información en internet. 3. Resolución das actividades, preguntas e cuestionarios formulados pola profesora sobre os conceptos básicos do tema.. 	<ul style="list-style-type: none"> • Que o alumnado identifique con claridade cales son as diferentes teorías da motivación laboral. • Supostos prácticos de aplicación das diferentes técnicas de motivación a situacións concretas. • Cuestionario final. 	Ademais dos citados na Unidade 1, apuntes facilitados pola profesora, casos prácticos e artigos sobre aspectos relacionados coa Unidade	Observación directa do proceso de busca de información, corrección dos traballos prácticos propostos na clase e realización das preguntas, cuestionarios e tarefas.	6
TOTAL						6

4.7 Unidade didáctica 7. DIRECCIÓN E LIDERADO

4.7.a Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
7	DIRECCIÓN E LIDERADO	6

4.7.b Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultados de aprendizaxe do currículo (*)	Completo (S/N)
Analiza-las relacións humanas en xeral e as relacións humanas no ámbito laboral ou relacións laborais en particular	N
Impulsa-lo proceso de motivación e analiza-la súa influencia no clima laboral.	N

(*) No caso de módulos profesionais ao abeiro da LOXSE, capacidades terminais elementais

4.7.c Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
<ol style="list-style-type: none">1. Diferenciar os estilos de dirección.2. Comparar os diferentes tipos de autoridade.3. Explicar as diferentes funcións da dirección.4. Identificar os coñecementos e formación necesarias para a dirección de equipos de traballo en organizacións empresariais.5. Exercer o liderado dun xeito efectivo no marco das súas competencias profesionais adoptando o estilo máis apropiado a cada situación.	4	<ol style="list-style-type: none">1. Avaliación inicial a través dunha serie de cuestións ao grupo2. O profesor explicará os contidos teóricos3. Supostos prácticos.4. Realización dun cuestionario final	6

4.7.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos esixibles (S/N)	Peso na cualificación
1. Diferenciar os estilos de dirección.	Observación directa na participación respondendo ás cuestión iniciais.	S	20%
2. Comparar os diferentes tipos de autoridade.		S	20%
3. Explicar as diferentes funcións da dirección.		N	20%
4. Identificar os coñecementos e formación necesarias para a dirección de equipos de traballo en organizacións empresariais.	Observación sobre a eficiencia e actitude traballando en equipo Casos prácticos	S	20%
5. Exercer o liderado dun xeito efectivo no marco das súas competencias profesionais adoptando o estilo máis apropiado a cada situación.	Cuestionario final acerca dos conceptos básicos do tema	N	20%

4.7.e Contidos

Contidos
<ol style="list-style-type: none">1. A dirección na empresa: o mando intermedio, dirección ou liderado, funcións da dirección, habilidades da dirección e a delegación de funcións.2. Estilos de dirección.3. Teorías do liderado.4. O liderado situacional na empresa.5. Organización do traballo do directivo.6. A xestión por obxectivos.

4.7.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
1. Avaliación inicial a través dunha serie de cuestións ao grupo 2. A profesora explicará os contidos teóricos 3. Supostos prácticos. 4. Realización dun cuestionario final.	1. Avaliación inicial a través dunha serie de cuestións ao grupo, para resposta espontánea 2. Explicación dos contidos teóricos da Unidade. 3. Asesoramento na resolución dos casos prácticos propostos.	1. Resolución das actividades, preguntas e cuestionarios propostos pola profesora.	<ul style="list-style-type: none"> Casos prácticos. Cuestionarios 	Ademais dos sinalados na Unidade 1, libro de texto ou apuntes facilitados pola profesora, casos prácticos	<ul style="list-style-type: none"> Observación directa no proceso de busca autónoma de información e na participación respondendo ás cuestións iniciais. Observación sobre a eficiencia e actitude traballando en equipo Casos prácticos Cuestionario final acerca dos conceptos básicos do tema 	6
TOTAL						6

5. Mínimos esixibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

MÍNIMOS ESIXIBLES:

Á luz dos mínimos establecidos en cada Unidade didáctica e complementando estas coa visión xeral do módulo, sinálanse os seguintes mínimos que o alumnado deberá dominar para a superación da materia:

- Elaboráronse documentos a partir de datos concretos.
- Utilizáronse diferentes formas e tipos de envío de información e documentación.
- Descríbóronse as fases que compoñen unha entrevista de traballo.
- Identificáronse alteracións producidas na comunicación dunha mensaxe, na que existe disparidade entre o emitido e o percibido.
- Identificáronse os problemas, factores e causas que xeran un conflito.
- Discrimináronse entre datos e opinións.
- Distinguíronse diferentes posturas e intereses que poden existir entre os traballadores e a dirección dunha organización.
- Presentouse clara e ordenadamente o proceso seguido e os resultados obtidos na resolución dun problema.
- Buscou información e analizouse, referida á formación e funcionamento de equipos.
- Identificáronse as pautas de conduta que deben adoptar os participantes dun equipo de traballo.
- Expuxéronse as ideas propias de maneira clara e concisa.
- Aplicáronse as técnicas para a dinamización de grupos.
- Descríbiuse a tipoloxía de participantes dunha reunión.
- Simulouse o desenvolvemento dunha reunión de traballo sobre un problema laboral.
- Analizouse a actitude humana ante o traballo.
- Detectouse o proceso de motivación tomando exemplos da realidade.
- Identificáronse as diferenzas entre as principais teorías sobre a motivación.
- Distinguíronse factores que contribúen á creación dun clima laboral positivo dos que xerarían un clima laboral negativo.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN:

Cando falamos de cualificación, estámonos referindo á maneira como a profesora vai valorar os conceptos, os procedementos traballados ao longo do proceso de ensino aprendizaxe co obxectivo de determinar a nota final do alumno ou alumna neste módulo.

Respecto dos criterios de cualificación: Para aprobar o módulo de RET, é necesario obter unha puntuación igual ou superior a cinco puntos en cada avaliación. A nota de cada avaliación será numérica sen decimais, polo que a nota redondearase ao enteiro máis próximo por defecto ou por exceso. Será necesario ter tódalas avaliacións aprobadas ou recuperadas para ser apta/o no módulo.

Falamos da avaliación en base á suma de catro criterios, e estes criterios teñen o seguinte peso na nota final de cada avaliación:

- ❖ **PROBAS OBXECTIVAS:** O primeiro criterio de avaliación será a realización de probas obxectivas para comprobar a asimilación dos contidos teóricos da unidade, que terán unha **ponderación na nota final dun 30%**. Realizarase cando menos unha proba obxectiva por unidade didáctica que pode incluír preguntas test, preguntas de verdadeiro e falso, preguntas de completar, de seleccionar a resposta correcta e preguntas de arrastrar relativos aos contidos traballados en cada tema, valorándose de 0 a 10 puntos cada proba. O aprobado acádase cunha nota media entre todas as probas obxectivas de 5. Exixírase unha cualificación de como mínimo 4,5 puntos sobre 10 en cada unha das probas obxectivas que se realicen durante a avaliación para poder facer media con resto de probas obxectivas da mesma avaliación e obter a cualificación de aprobado nesta parte, ponderando finalmente a media resultante en base ao criterio anteriormente citado. Se a cualificación dalgunha proba obxectiva resulta inferior a 4,5 puntos ou non se realiza algunha delas, a avaliación estará suspensa, con independencia das notas obtidas no resto de probas da mesma avaliación e con independencia das cualificacións obtidas nos outros apartados. Neste suposto, previa ao exame final de xuño de recuperación, a alumna/o deberá repetir a proba na que teña unha puntuación inferior a 4,5 para intentar recuperala, despois de cada avaliación trimestral.
- ❖ **TRABALLOS EN GRUPO:** os traballos e role-playin en equipo ou dinámicas de grupo, encomendados para a súa entrega en prazo, terán un **peso na nota final de cada avaliación dun 25%**. En cada unha das avaliacións establecerase a entrega de polo menos un traballo ou desenvolvemento dunha dinámica de grupo, que será cualificado de 0 a 10 puntos cada un deles, sendo preciso acadar a nota de 5 sobre 10 para o seu aprobado, sendo compensable a partir do 4,5 puntos. Se a nota resultante nun traballo ou dinámica é inferior a 4,5 ou ben non realiza o traballo ou participa na dinámica, a avaliación estará suspensa con independencia das notas obtidas noutros traballos ou dinámicas realizadas na mesma avaliación e con independencia das cualificacións obtidas nos outros apartados, e deberá recuperarse inmediatamente despois de cada avaliación trimestral. Unha vez

realizada a media das notas de tódolos traballos e dinámicas de grupo realizados nunha avaliación ponderarase a mesma conforme aos criterios establecidos anteriormente. Nestes traballos valoraranse aspectos fundamentais como: os contidos e a implementación das técnicas estudadas nas dinámicas, achegas persoais e orixinalidade, manexo das tics, respecto pola propiedade intelectual e atribución da autoría do traballo, uso de fontes fidedignas, vocabulario e ortografía facilidade para defendelo ou expresarse en público e a presentación do mesmo.

- ❖ **TAREFAS E PRÁCTICA:** os traballos individuais, tarefas e supostos prácticos individuais encomendados para a súa entrega en prazo, terán un **peso na nota final de cada avaliación dun 30%**. En cada unha das avaliacións establecerase a entrega de polo menos un traballo, uns suposto práctico e unha tarefa individuais, que serán cualificado de 0 a 10 puntos, sendo preciso acadar a nota de 5 sobre 10 para o seu aprobado, e sendo compensable a partir dunha puntuación de 4,5 cada un deles. Se a nota resultante nun traballo, tarefa ou suposto práctico individuais é inferior a 4,5 ou ben non se realiza o traballo/tarefa/suposto, a avaliación estará suspensa con independencia das notas obtidas noutros traballos ou exercicios presentados na mesma avaliación e con independencia das cualificacións obtidas nos outros apartados, e deberá recuperarse inmediatamente despois de cada avaliación trimestral. Unha vez realizada a media das notas de tódolos traballos individuais/tarefas/supostos prácticos presentados nunha avaliación ponderarase a mesma conforme aos criterios establecidos anteriormente. Nestes traballos valoraranse aspectos fundamentais como: os contidos, achegas persoais e orixinalidade, manexo das tics, respecto pola propiedade intelectual e atribución da autoría do traballo, uso de fontes fidedignas, vocabulario e ortografía, facilidade para defendelo ou expresarse en público e adecuación aos requisitos/instrucións de cada traballo/tarefa/suposto.
- ❖ **TRABALLO EN VALORES E PARTICIPACIÓN EN PROGRAMAS DE INNOVACIÓN EDUCATIVA:** os traballos individuais ou en equipo, a participación no club de lectura de igualdade, a participación nos faladoiros e obradoiros organizados dentro dos Programas de Innovación Educativa desenvolto no centro (Proxecta “Xente con Don”, Proxecta “Donas de Si”, Proxecta “Aliméntate ben”...), a participación activa no grupo de Igualdade do centro e a participación na elaboración/producción de materiais destinados á sensibilización da comunidade educativa co rexeitamento da violencia machista, a igualdade de oportunidades e o abrazo á diversidade afectivo-sexual, terán un **peso na nota final de cada avaliación dun 15%**. En cada unha das avaliacións establecerase a entrega de polo menos un traballo, a participación nunha actividade, a lectura dunha das obras propostas no club de lectura de igualdade para ese trimestre e/ou o visionado dun filme ou documental sobre a temática dos Programas, que será cualificado de 0 a 10 puntos, sendo preciso acadar a nota de 5 sobre 10 para o seu aprobado, sendo compensable a partir do 4,5. Se a nota resultante de dúas das actividades propostas é inferior a 4,5 ou ben non se presenta ou non se participa en dúas ou máis das actividades, a avaliación estará suspensa con independencia das notas obtidas nas outras actividades levadas a cabo na mesma avaliación e con independencia das cualificacións obtidas nos outros apartados, e deberá recuperarse inmediatamente despois de cada avaliación trimestral. Unha vez realizada a media das notas de tódolos traballos/exercicios presentados nunha avaliación ponderarase a mesma conforme aos criterios establecidos anteriormente. Nestes traballos valoraranse aspectos fundamentais como: interiorización dos valores traballados, achegas persoais e orixinalidade, implicación e participación activa e iniciativa.

A nota final acadada para o módulo de RET, despois de facer as ponderacións correspondentes, calcularase como a media das dúas primeiras avaliacións xunto coas notas dos traballos en grupo, probas obxectivas, tarefas e práctica e traballos en valores realizados na terceira avaliación cualificadas e ponderadas conforme aos criterios establecidos en cada apartado.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.1 Procedemento para definir as actividades de recuperación

6.1.1. AVALIACIÓN DO ALUMNADO:

A avaliación será continua, atendendo aos criterios de avaliación establecidos para cada unidade didáctica. Deben distinguirse tres momentos clave no proceso de avaliación do alumnado:

Avaliación Inicial

A avaliación inicial ten como obxectivo identificar os coñecementos, destrezas e competencias previas coas que conta o alumnado antes de comezar a traballar os contidos do módulo. Para iso, nos primeiros días de clase, proporase a resolución individual dun cuestionario para comprobar o nivel de coñecementos previos que ten o alumnado ou a súa familiaridade cos conceptos que se van a manexar e traballar no módulo. Consideraranse tamén os estudos previos, a experiencia profesional e as vivencias en relación aos contidos de cada Unidade.

Avaliación Formativa

Desenvólvese ó longo de todo o proceso formativo da alumna/o co obxecto de coñecer a súa evolución, determinar se se están a

conseguir os obxectivos marcados, e reorientar e mellorar a actuación na aula. Tanto dende o punto de vista legal como pedagógico, a avaliación ha de ser continua para así garantir a consecución dos obxectivos.

Avaliación Final

Na avaliación das alumnas e alumnos e na configuración da súa cualificación definitiva terase en conta ademais dos traballos, tarefas, actividades e probas obxectivas correxidas conforme a criterios obxectivos, a participación do alumno/a e a actitude na clase. De tal maneira que todos estes elementos actitudinais configuren valores a considerar.

Instrumentos de avaliación

- Observación directa na aula: atención, interese, motivación, realización das tarefas asignadas no tempo de clase e na casa.
- Probas obxectivas mediante cualificación directa.
- Busca autónoma de información en internet e na biblioteca escolar.
- Resolución de casos prácticos, mediante cualificación directa e rúbricas.
- Exercicios de simulación: reunións de traballo, negociación dun conflito e dinámicas de grupo, mediante rúbricas e listas de cotexo.
- Presentacións, exposicións orais, mediante rúbricas e listas de cotexo.

Os instrumentos empregados para avaliar cada unha das unidades didácticas xa foron expostos no apartado correspondente desta avaliación

Probas obxectivas

Haberá a lo menos 1 proba obxectiva escrita ou cuestionario por unidade didáctica sobre os contidos teóricos da mesma. Estas probas constarán de varias preguntas tipo test, de verdadeiro ou falso, de completar e de arrastrar que se realizarán na aula virtual, preferentemente na aula (salvo que por cuestión de adecuación aos tempos da programación teña que resolverse na casa), terán limitación de tempo, realizaranse de xeito individual e poderán utilizarse ou consultarse os apuntamentos para a súa resolución.

O número de preguntas poderá oscilar entre 25 e 35 preguntas, dependendo da extensión da unidade. En todo caso, será necesario obter unha nota media mínima de 5 puntos nas probas realizadas en cada avaliación parcial, precisando unha nota mínima de 4,5 puntos para poder facer media. Tendo en conta este requisito, a nota do trimestre calcularase atendendo aos criterios de cualificación sinalados anteriormente.

6.1.2. ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN

É obrigatorio ter superadas, cunha nota de mínima de 5, todas as avaliacións do módulo de RET para superar a materia. Tamén será necesario que a alumna/o entregue antes da proba final, as actividades/traballos relacionados coa avaliación. No caso contrario deberá responder nun exame de recuperación final a preguntas relativas a esa parte da materia que non superou e/ou presentar o citado traballo co contido mínimo establecido.

Realizaranse actividades de recuperación antes da data sinalada para a proba final de recuperación (en horario non lectivo, aproveitando preferentemente os tempos do medio día nos días que o grupo ten clase tamén en horario vespertino). Ditas actividades programaranse inmediatamente despois de cada avaliación, estando orientadas para acadar os contidos mínimos, e terán un carácter de síntese, incluíndo aquelas actividades que precisen reforzarse a modo de recuperación. A variedade de actividades irá en función das necesidades do alumnado que non acadou durante o desenvolvemento do módulo unha avaliación positiva.

Se aínda considerando estas recuperacións parciais o módulo non resulta aprobado, realizarase unha proba de recuperación final no mes de xuño que combinará parte teórica e práctica e/ou a presentación de traballos para quen non o fixeran ou o tiveran suspenso. A nota mínima para ser declarado aprobado no módulo é de cinco (5). O alumnado terá dereito a esta proba final de recuperación no caso de ter algunha avaliación suspensa ao longo do curso ou ben de ter pendente todo o módulo.

Con independencia do sinalado, a profesora deseñará unha serie de exercicios e actividades a realizar polo alumnado que suspenderan un trimestre, para que eles poidan realízalos de forma autónoma e poder preguntar dúbidas nas horas de tutoría ou durante as clases, se fose necesario. Igualmente poderán establecerse pola profesora actividades de reforzo para realizar polos alumnos e alumnas con dificultades para conseguir os obxectivos do módulo, aínda que aprobasen o trimestre, tal e como se expón no apartado correspondente desta programación.

6.2 Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Pautas para avaliar ao alumnado con perda do dereito de avaliación continua

O alumnado que supere a porcentaxe de faltas á clase, legalmente establecida, perderán o dereito á avaliación continua. Isto é, **cando supere o 10 % de faltas de asistencia, que no módulo de RET, equivale a 6 horas ou 7 sesións de 50 minutos.**

A estes efectos, **so se excluírán do cómputo de faltas** as que estean xustificadas polos seguintes motivos: doenzas e asistencia a consultas médicas do/a estudante, morte ou doenzas graves dos seus familiares ate segundo grao, asistencia á exames de idiomas e renovación do DNI ou do Carné de Identidade e asistencia a xuízos ou mesas electorais. **Non se xustificarán as faltas por causa do traballo (tanto por conta propia como por conta allea).**

Estas faltas deberán estar xustificadas mediante documento orixinal expedido polo organismo correspondente e co selo oficial (EOI, Centro Médico, Informe médico de incapacidade de asistencia á clase, Informe Hospitalario de Urgencias, Informe Hospitalario de incapacidade de asistencia á clase, Funeraria, Policía.....). **Non se admitirán os xustificantes médicos que non sexan do SERGAS.**

So se poderán xustificar faltas hasta un máximo de 7 sesións (que se corresponde co 10% do total de sesións do módulo). As faltas, aínda que sexan xustificadas que superen ese número, serán faltas non xustificadas e computarán para a perda de avaliación continua.

En tal sentido, o/a alumno/a que perda o dereito á avaliación continua deberá estar pendente dos traballos que puideran requirirse polo profesorado, así como a realización dun exame final, cuxas características se definen a continuación:

Os instrumentos que se empregarán para avaliar a este alumnado son:

- **Proba escrita (100% da cualificación):** incluírá diversas preguntas teóricas de toda a materia, no que se incluírán contidos das unidades didácticas, xunto con casos prácticos a resolver. A proba denominarase Proba Final Extraordinaria e indicarse oportunamente.

Os criterios de avaliación neste caso son:

- Os establecidos para cada unha das unidades didácticas .
- Interese amosado ao longo do curso cara ao módulo e ao grupo e preocupación solicitando atención en horas de tutoría ou a través da aula virtual.

Proba Final Extraordinaria:

Esta proba será realizada por aquel alumnado que non teñan as tres avaliacións superadas e os que teñan perdido o dereito de avaliación continua. Se unha alumna/o ten aprobada algunha das avaliacións parciais, deberá presentarse a esta proba para recuperar so os contidos impartidos nos trimestres que non aprobou. Realizarase con anterioridade á data da avaliación final do módulo

Esta proba consistirá en varias preguntas tipo test e verdadeiro/falso, varias preguntas curtas, con casos prácticos a resolver pola alumna/o de forma individual.

O alumnado que teña superadas todas as avaliacións parciais non terán que realizar a proba final. **Para a superación do módulo será necesario ter as tres avaliacións superadas.**

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

A Programación, como guía que se vai seguir no proceso de ensino aprendizaxe no período dun curso académico e como garantía para o alumnado, debe ser cumprida integramente.

Sen embargo, como elemento vivo que é, estará sometida a adaptacións no tempo e nos contidos que, ao longo dos anos irán dando a medida das correccións que se deban introducir para que cumpra mellor a súa función.

Neste sentido cómpre que o profesorado estableza un procedemento de seguimento da Programación que debe basearse na revisión semanal de si os contidos e as tarefas propostas estanse cumprindo segundo a previsión establecida.

No caso de establecer modificacións, estas deben ser recollidas e posteriormente incorporadas á Memoria de Fin de Curso.

Estas modificacións non deben ter a súa orixe só nos criterios da docente senón que este deberá considerar outros elementos á marxe da propia experimentación, facilitando a participación ao alumnado para que exprese o seu grado de satisfacción co sistema seguido para acadar os obxectivos establecidos.

Alguns dos **aspectos** que a profesora deberá considerar na auto-avaliación da práctica docente son:

- Organización e coordinación co profesorado do ciclo formativo.
- Adecuación do grao de dificultade das actividades ás características do alumnado.
- Grao de motivación do alumnado nas actividades propostas pola profesora.
- Planificación das tarefas: distribución e dotación de medios e tempos.
- Ambiente de traballo, relación entre o alumnado, e entre alumnado e a profesora.
- TICs: uso e manexo por parte do alumnado e da profesora.

- Habilidades de comunicación verbal e non verbal na transmisión dos contidos.
- Claridade na presentación dos contidos nos medios audiovisuais empregados.

Algúns **instrumentos** para avaliar a práctica docente son:

- Cuestionarios anónimos.
- Informes dos traballos en equipo.
- Notas recollidas na realización de tarefas.
- Entrevistas con alumnado e profesorado.
- Debates.
- Resultados do proceso de aprendizaxe nas avaliacións trimestrais e na final.

8. Medidas de atención á diversidade

8.1 Procedemento para a realización da avaliación inicial

Nas primeiras sesións do curso, no momento de cubrir as fichas persoais dos/as alumnos/as, realizarase unha valoración de cada un deles, a partir dos datos académicos e de experiencia profesional, que facilite ao profesor ou profesora.

A tal fin, ao inicio de curso, a profesora coordinarse coa titora e co resto do equipo docente do grupo para recoller información sobre o alumnado. Valorará a información dos informes individualizados de avaliación da etapa anteriormente cursada e consultará co departamento de Orientación en caso de detectar alumnado con necesidades educativas especiais ou que requiran apoio educativo específico.

Ademais, na primeira semana do curso, a profesora realizará unha proba escrita de avaliación de coñecementos previos sobre o módulo de RET.

Ademais, ao longo do curso, ao inicio de cada unidade didáctica, formularanse preguntas ao grupo de xeito oral, coa fin de identificar o nivel de coñecementos do alumnado a respecto da materia a impartir, téndoo en conta para adecuar os medios didácticos a utilizar e tamén co propósito de motivar ao alumnado.

Esta programación didáctica está aberta aos diferentes tipos de modificacións que poidan xurdir en función das necesidades específicas de apoio educativo que se puidesen presentar.

8.2 Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Esta proposta didáctica ten en conta o principio de “deseño para todas, todos e todos”. Para tal efecto, recolle as medidas necesarias para que calquera alumne poida acadar os resultados de aprendizaxe do módulo. Cómpre que calquera alumne poida acadar os resultados de aprendizaxe do módulo, adoptando medidas de reforzo e apoio, pero sen que estas afecten de forma significativa á consecución dos resultados de aprendizaxe previstos para cada un dos módulos profesionais, tal e como establece o decreto 114/2010.

A diversidade preséntase no ámbito da formación en múltiples formas e vén expresada por unha serie de circunstancias, tales como: coñecementos previos e experiencias persoais e laborais, motivacións e expectativas ante o aprendizaxe, interese persoais, profesionais e vocacionais, capacidades xerais ou diferenciadas, ritmos de traballo e de aprendizaxe, situacións persoais e familiares, habilidades e destrezas desenvolvidas, orixe nacional ou étnico diferenciador, contorna socioeconómica do lugar de residencia, discapacidades físicas, psíquicas e/ou sensoriais ou sobredotación intelectual, entre outras.

Debemos contemplar a diversidade como fonte de oportunidades e de riqueza, centrándonos en adecuar os diversos aspectos metodolóxicos ás singularidades do noso alumnado.

Será preciso realizar unha avaliación inicial, coa amplitude que se considere necesaria, coa colaboración do departamento de orientación, para detectar ao alumnado con necesidades educativas especiais e as súas demandas específicas

Tomando en consideración o establecido pola LOE e polo Decreto 114/2010 respecto á atención á diversidade, cómpre facer unha breve referencia á serie de medidas que teríamos en conta na atención a este tipo de alumnado:

- ✚ Medidas de **acceso ao currículo** para alumnos con deficiencias sensoriais ou físicas: entrega do material cun tamaño de fonte máis grande ou en soporte informático; permitirlles realizar exercicios, supostos e exames co emprego do ordenador e ferramentas informáticas.
- ✚ **Agrupamentos:** á hora de traballar en equipo, estes serán formados por alumnado con diversidade de competencias e motivacións, coa fin de que se axuden entre si
- ✚ **Adaptacións curriculares non significativas** para aquel alumnado con necesidades educativas especiais, co asesoramento do departamento de orientación e sen que afecten aos elementos preceptivos do currículo.
- ✚ **Actividades de ampliación** e de investigación para aquel alumnado que presente un rendemento académico moi superior o resto do grupo: emprego das TICs e fomento da busca autónoma de información para resolver supostos e analizar a realidade sociolaboral.
- ✚ Medidas de **reforzo educativo**, tales como actividades graduadas segundo diferentes niveis, garantindo sempre a adquisición dos contidos mínimos; modificación da localización da alumna/e/o na clase; repetición individualizada dalgunhas explicacións ou potenciación da súa participación e a consecución de pequenos logros como elementos de motivación.

9. Aspectos transversais

9.1 Programación da educación en valores

A LOMLOE contempla na súa relación de principios da educación, "o desenvolvemento da igualdade de dereitos, deberes e oportunidades, o respecto á diversidade afectivo-sexual e familiar, o fomento da igualdade efectiva de mulleres e homes a través da consideración do réxime da coeducación de nenos e nenas, a educación afectivo-sexual, adaptada ao nivel madurativo, e a prevención da violencia de xénero, así como o fomento do espírito crítico e a cidadanía activa".

Con esta referencia legal, debemos programar unha serie de temas e contidos a traballar de forma curricular, máis que transversal, a medida que imos abordando as distintas unidades didácticas do módulo. Deste xeito, procuraremos transmitir uns determinados valores de forma simultánea á transmisión de coñecementos.

Con cada unha das conmemoracións establecidas no Calendario Escolar, a profesora poderá programar actividades, temas ou charlas que, en colaboración coas establecidas pola Vicedirección do Instituto e coa persoa coordinadora de Igualdade e Convivencia do centro, contribúan a lograr os obxectivos marcados en relación coas mesmas. Prestarase especial atención á celebración do Día 8 de Marzo, o Día contra a Violencia de Xénero, o Día Internacional contra a Lgtbifobia, o día da Muller e a Nena na Ciencia, o día dos Dereitos Humanos o día das Letras Galegas, ao Día 1º de Maio, o día europeo da Saúde Sexual, o Día da Paz, a Semana do Libro e o día mundial do SIDA.

Algúns destes valores son:

- **Educación ambiental**, promoverase no alumnado unha actitude crítica e de respecto cara o medio ambiente. Falaremos da actitude de determinadas empresas e gobernos que non teñen en conta o dano ao medio ambiente que causa a súa actividade, reflexionando sobre o cambio climático e a súa repercusión sobre os diferentes eidos.
- **Educación para a Saúde**, fundamental na familia do ciclo. Traballarase sobre aspectos como a importancia dunha dieta san e equilibrada, a valoración positiva do exercicio físico e do deporte, a prevención do tabaquismo, a drogadicción e o alcoholismo, a sensibilización coa importancia e o valor da doazón de tecidos e órganos e a importancia da protección ante as enfermidades de transmisión sexual ou embarazos non desexados, centrando a maior parte do primeiro trimestre a algunha parte do segundo e do terceiro trimestre a desenvolver o **Programa de Innovación Educativa "Proxecta Xente con Don"**, onde o alumnado asistirá a faladoiros e elaborará material divulgativo (presentacións, carteis, infografías, vídeos.....) nos que promocionarán a prevención das enfermidades de transmisión sexual co fin de sensibilizar a toda a comunidade educativa sobre a perigosidade destas enfermidades e da importancia do uso de medios de prevención nas prácticas sexuais.
- **Igualdade de oportunidades / Rexistamento do Sexismo e da Violencia de Xénero / Multiculturalidade / Diversidade afectivo-sexual:** a igualdade no acceso ao emprego e durante a súa realización é un contido curricular do módulo. Sen embargo, débese fomentar unha posición actitudinal axeitada, ao longo de todo o curso, transmitindo a importancia de respectar ao outro con independencia da súa orixe, sexo, raza, orientación sexual, ideoloxía, relixión ou calquera outro factor, así como valorar a diversidade cultural e humana como fonte de riqueza e non de conflito. A igualdade, a intolerancia fronte á Violencia Machista e calquera outro tipo de violencias, o abrazo á diversidade afectivo sexual traballarase a través do **Programa de Innovación Educativa "As que Contan" (Proxecta Donas de Si)**

9.2 Actividades complementarias e extraescolares

Á marxe das actividades de ensino-aprendizaxe deseñadas para cada unha das unidades didácticas, cómpre describir outras actividades que se diferenzan de aquelas polos recursos, tempos e espazos necesarios para o seu desenvolvemento: actividades complementarias e extraescolares

A intención de programar este tipo de actividades no módulo de RET é completar a formación do alumnado, achegándonos á realidade social, escoitando outras voces á marxe da profesora, coñecendo de primeira man os recursos cos que contarán como persoas, traballadoras ou desempregadas, parte integrante da sociedade.

A continuación defínense ambos tipos de actividades, enumerando algunhas das que poden ser programadas polo departamento para ser levadas a cabo durante o curso escolar:

Actividades complementarias: realízanse co alumnado en horario lectivo e, formando parte da programación, teñen un carácter diferenciado polo momento, espazo ou recursos que utilizan.

- Faladoiros, obradoiros, conferencias e debates sobre saúde sexual, sobre prevención da violencia de xénero, sobre diversidade sexual, sobre igualdade de oportunidades, sobre precariedade laboral, visibilización de colectivos vulnerables, a discriminación no acceso ao traballo e a invisibilización da muller en numerosos eidos. Poderase contar para iso con membros de sindicatos, de organización empresariais e profesionais máis representativas dos principais sectores produtivos en Galicia, de asociacións de mulleres e do colectivo LGTBI, de profesionais da igualdade tanto do eido público como privado, da Cámara de Comercio e/ou de diferentes partidos políticos. O alumnado, trala exposición dos contidos da conferencia iniciará un debate onde se irán poñendo sobre a mesa cuestións sobre a temática da conferencia, sendo o debate dirixido pola profesora. Deberá asistir todo o alumnado que curse o módulo de RET. Estas actividades terán unha duración aproximada entre unha e dúas sesións, e ao remate o alumnado deberá realizar un resumo- análise da charla e aportarán as súas opinións sobre a temática.
- Cine fórum: visionado de películas como ferramenta de aprendizaxe. O alumnado deberá cubrir un cuestionario con varios temas de reflexión unha vez remata a película. Tamén dará lugar ao debate e a posta en común de ideas. É unha actividade adecuada para levar a cabo tras as sesións de avaliación de cada trimestre. Exemplos de películas que poderíamos proxectar: En Tierra de Hombres, Pride, La Guerra de Los Sexos, Philadelphia, La cuadrilla, Recursos Humanos, El método, La punta del Iceberg, Figuras Ocultas, Big Eyes, etc. As películas de fala inglesa proxectaranse en V.O.S.

Actividades extraescolares: son aquelas organizadas polo centro, que deben figurar na programación xeral anual, aprobada polo Consello Escolar e que se realizan fóra de horario lectivo e de forma voluntaria, como poden ser:

- Visitas a feiras de Emprego, feiras de Orientación Laboral e feiras sobre o tecido empresarial, que se organicen na comunidade galega ou fóra dela, sempre e cando contemos con orzamento para organizar os desprazamentos
- Visita ao museo da Conserva, ao museo do Mar, visita ao ISGA en Rande
- Visita á Escola Municipal de Artes e Oficios de Vigo.
- Visita á Illa de San Simón e/ou ao museo Masó en Bueu.

Vigo, 20 de Setembro de 2022